

RAAD VOOR DE INTELLECTUELE EIGENDOM
SECTIE “INDUSTRIËLE EIGENDOM” EN SECTIE “AUTEURSRECHT EN NABURIGE
RECHTEN”

**ADVIES BETREFFENDE HET VOORONTWERP
VAN WET TOT OMZETTING VAN DE RICHTLIJN
2016/943 van het Europees Parlement en de
Raad van 8 juni 2016 betreffende de
bescherming van niet-openbaar gemaakte
knowhow en bedrijfsinformatie
(bedrijfsgeheimen) tegen het onrechtmatig
verkrijgen, gebruiken en openbaar maken
daarvan**

1. INLEIDING

A. *Richtlijn 2016/943 betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen*

Bedrijfsgeheimen omvatten de know-how van een onderneming, de fabrieks- of zakengeheimen of bepaalde andere informatie van een onderneming. Het is niet altijd mogelijk of wenselijk om dergelijke bedrijfsgeheimen te beschermen door een octrooi of enig ander intellectueel eigendomsrecht. Toch kunnen zij een grote economische waarde hebben en kunnen zij even belangrijk zijn voor innovatie en voor het concurrentievermogen van bedrijven als intellectuele eigendomsrechten. Door fenomenen zoals globalisatie, een toenemende uitbesteding, langere toeleveringsketens en gebruik van ICT, is er een toename in het onrechtmatig gebruik van bedrijfsgeheimen. Dit, in combinatie met het economische belang van bedrijfsgeheimen, zorgt ervoor dat de nood aan een goede rechtsbescherming ervan zich steeds sterker laat voelen. Voorts verplicht artikel 39 van de TRIPS Overeenkomst de lidstaten om te voorzien in een bescherming van niet openbaar gemaakte informatie via de rechtsvordering wegens oneerlijke mededinging. Door de verschillen in de rechtsbescherming van bedrijfsgeheimen in de lidstaten, genieten bedrijfsgeheimen echter niet dezelfde mate van bescherming in de Europese Unie. Dit leidt tot een versnippering van de interne markt op dit gebied. Een harmonisatie van de bepalingen betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen op Europees niveau was dan ook nodig, teneinde eenzelfde niveau van bescherming te voorzien in de hele Europese Unie.

Op 8 juni 2016 werd de richtlijn betreffende de bescherming van niet-openbaar gemaakte knowhow en bedrijfsinformatie (bedrijfsgeheimen) tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken daarvan¹, aangenomen door het Europees Parlement en de Raad. Deze heeft tot doel tegemoet te komen aan een aantal lacunes die een effectieve rechtsbescherming van bedrijfsgeheimen belemmeren.

De belangrijkste punten van de richtlijn zijn de volgende:

- De richtlijn bevat een aantal definities die mee het toepassingsgebied van de richtlijn bepalen. Belangrijk hierbij is de definitie van “bedrijfsgeheim”, welke woordelijk werd overgenomen van het TRIPS verdrag (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights). De richtlijn bepaalt verder wat begrepen dient te worden onder het rechtmatig en onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken van bedrijfsgeheimen, alsook de uitzonderingen hierop;
- De harmonisatiegraad is vastgesteld in artikel 1 lid, 2, van de richtlijn (minimumharmonisatie onder voorbehoud van talrijke uitzonderingen);

¹Richtlijn (EU) 2016/943 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende de bescherming van niet-openbaar gemaakte knowhow en bedrijfsinformatie (bedrijfsgeheimen) tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken daarvan, PB. L 157, 15.6.2016, p. 1–18.

- De richtlijn voorziet in een aantal waarborgen voor de vertrouwelijkheid van gerechtelijke procedures met betrekking tot bedrijfsgeheimen die specifiek zijn voor de bescherming van deze geheimen
- De richtlijn voorziet in een verplichting om een verjaringstermijn te voorzien voor het indienen van vorderingen tot toepassing van maatregelen, procedures en rechtsmiddelen met betrekking tot bedrijfsgeheimen;
- De richtlijn voorziet in specifieke voorlopige en conservatoire maatregelen, zoals het beëindigen en verbieden van het gebruik van een bedrijfsgeheim en/of de productie van inbreukmakende goederen en beslaglegging op verdachte inbreukmakende goederen. De richtlijn bevat in dit verband een aantal bijhorende bepalingen en waarborgen en er wordt ook een bijkomende proportionaliteitstest voorzien, vanuit de wens om een correct evenwicht te vinden tussen de rechtmatige belangen van de partijen en de mogelijke schade die kan worden berokkend.
- De richtlijn voorziet ook maatregelen die kunnen worden opgelegd als gevolg van een beslissing ten gronde, zoals: het opleggen van een verbod op het gebruik of de openbaarmaking van het bedrijfsgeheim, het verbod om inbreukmakende goederen te produceren, aan te bieden, en de toepassing van corrigerende maatregelen met betrekking tot de inbreukmakende goederen (terugroeping, vernietiging, etc.). Net zoals voor de voorlopige en conservatoire maatregelen bevat de richtlijn ook op dit vlak heel wat voorwaarden, waarborgen en alternatieve maatregelen. De richtlijn voorziet ook in de mogelijkheid van een schadevergoeding en in de mogelijkheid tot openbaarmaking van rechterlijke uitspraken.

De termijn voor omzetting van deze richtlijn bedraagt 2 jaar, zodat deze ten laatste tegen 9 juni 2018 moet zijn omgezet in Belgisch recht. In België is het de FOD Economie, en meer bepaald de Dienst voor de Intellectuele Eigendom, die belast is met de omzetting van deze richtlijn in het Belgische recht. Gelet op het brede toepassingsgebied van de richtlijn, werkt de Dienst daartoe samen met andere departementen (FOD Justitie, FOD Werkgelegenheid en de Dienst Handelsreglementering van de FOD Economie).

B. Oprichting van een ad hoc werkgroep

Tijdens zijn vergadering van 5 december 2016 heeft de Raad voor de Intellectuele Eigendom beslist om met toepassing van artikel 6, §1, van het koninklijk besluit van 5 juli 2004² het onderzoek van het voorontwerp van wet betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen toe te vertrouwen aan een ad hoc-werkgroep. Gelet op het ruime toepassingsgebied van de richtlijn betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen, konden zowel leden van de sectie “Industriële Eigendom”, als leden van de sectie “Auteursrecht en naburige rechten” deelnemen aan de ad hoc werkgroep, op voorwaarde dat zij hiervan kennis gaven aan het Secretariaat van de Raad voor de Intellectuele Eigendom vóór 15 januari 2017.

² Koninklijk besluit van 5 juli 2004 houdende oprichting van een Raad voor de Intellectuele Eigendom (B.S. 17 augustus 2004).

De werkgroep bestond uit volgende leden: F. de Visscher, S. Granata, M-C. Janssens, D. Kaesmacher, A. Mottet, A. Puttemans, B. van den Hazel en B. Vandermeulen. Mevrouw Puttemans heeft het voorzitterschap van de werkgroep waargenomen. De taak van de werkgroep bestond erin het voorontwerp van wet betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen te onderzoeken, en hierover een ontwerp van advies op te stellen dat nadien ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de plenaire vergadering van de Raad voor de Intellectuele Eigendom op 13 juni 2017. Het advies heeft geen betrekking op de problematiek van de klokkenluiders. Dit is een vraag die verder onderzocht dient te worden door de Belgische wetgever. De Europese Commissie heeft overigens een publieke consultatie georganiseerd over de bescherming van klokkenluiders. De Raad onderstreept in ieder geval dat het voorontwerp van wet, net als de richtlijn, voorschrijft dat bij de toepassing van de bepalingen ervan de grondrechten en fundamentele vrijheden, waaronder de vrijheid van meningsuiting en informatie, moeten worden nageleefd.

C. *Verloop van de werkzaamheden*

De ad hoc werkgroep kwam drie maal samen: op 7 maart 2017, op 24 april 2017 en op 15 mei 2017. Overeenkomstig artikel 8 van voormeld koninklijk besluit van 5 juli 2004 heeft de Dienst voor de Intellectuele Eigendom het secretariaat van de werkgroep op zich genomen.

Tijdens zijn eerste vergadering ging de ad hoc werkgroep, vertrekkende vanuit de bepalingen van de richtlijn, na of alle bepalingen van de richtlijn die omzetting behoeven, hun weerslag vinden in het voorontwerp van wet. Daarnaast werden een eerste reeks opmerkingen geformuleerd met betrekking tot de inhoud van het voorontwerp van wet en de keuzes die gemaakt werden bij het omzetten van de richtlijn.

Tijdens de tweede vergadering van de ad hoc werkgroep werd het voorontwerp, dat werd aangepast in het licht van de opmerkingen die geformuleerd werden tijdens de eerste vergadering van de ad hoc werkgroep, in detail geanalyseerd en besproken. Ditmaal werd vertrokken vanuit de bepalingen van het voorontwerp van wet. Mevrouw M-N. Dinant, een vertegenwoordigster van de FOD Werkgelegenheid, mevrouw M. Vanconingsloo, een vertegenwoordigster van de FOD Justitie en mevrouw D. Lemaigre, een vertegenwoordigster van de FOD Economie, Dienst Handelsreglementering, hebben eveneens deelgenomen aan deze vergadering van de ad hoc werkgroep met toepassing van het artikel 9 van het voormeld koninklijk besluit van 5 juli 2004.

Tijdens de derde en laatste vergadering van de ad hoc werkgroep waren de besprekingen gefocust op huidig advies, waarover de leden van de ad hoc werkgroep nog hun laatste bemerkingen en commentaren konden meedelen. Deze laatste bemerkingen werden eveneens geïntegreerd in het definitieve advies.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom heeft op zijn vergadering van 13 juni 2017 het volgende advies goedgekeurd op basis van het ontwerp dat hem door de ad hoc groep werd voorgelegd. Het advies wordt met het akkoord van de leden van de Raad voor de Intellectuele Eigendom op de website van de Dienst voor de Intellectuele Eigendom gepubliceerd.

2. METHODOLOGIE VOOR DE OMZETTING

Tijdens de vergadering van 22 februari 2017 van de Raad voor de Intellectuele Eigendom heeft de Dienst voor de Intellectuele Eigendom een methodologie voor de omzetting van de richtlijn voorgesteld welke de volgende krachtlijnen bevat:

- (1) Daar waar het niet opportuun werd geacht om af te wijken van hetgeen in de richtlijn bepaald wordt, wordt ervoor gekozen de bewoordingen van de richtlijn zo letterlijk mogelijk over te nemen.
- (2) De richtlijn betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen creëert geen nieuw intellectueel eigendomsrecht. Dit dient duidelijk te blijken uit de manier waarop de wijzigingen in de bestaande wetgeving worden vormgegeven. De richtlijn is echter wel in grote mate geïnspireerd op de handhavingsrichtlijn 2004/48 die betrekking heeft op de intellectuele eigendomsrechten³. Vaak zullen in procedures ook zowel intellectuele eigendomsrechten als bedrijfsgeheimen aan bod komen, aangezien beide nauw met elkaar verbonden zijn. Er wordt dan ook voor gekozen om, in de mate van het mogelijke en rekening houdend met de specifieke bepalingen in de richtlijn, zoveel mogelijk aan te leunen bij de bestaande regimes voor intellectuele eigendomsrechten, en dit in het bijzonder op procedureel vlak.
- (3) Gelet op het versnipperde karakter van de bestaande bepalingen, is het niet aangewezen een op zichzelf staande wettekst te voorzien. De omzetting zal daarom gebeuren via een wijzigingswet die wijzigingen aanbrengt in de bestaande wetgeving. Er worden meer bepaald wijzigingen aangebracht in het Wetboek van economisch recht (Boek I, Boek XI en Boek XVII), in het Gerechtelijk Wetboek en in de Wet betreffende de arbeidsovereenkomsten.
- (4) De omzetting wordt voorbereid door de Dienst voor de Intellectuele Eigendom, die in dit verband de FOD Justitie en de FOD Werkgelegenheid consulteert via een daartoe opgerichte interdepartementale werkgroep.

³ Richtlijn 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten, PB L 157, 30.4.2004, p. 16-25.

3. ADVIES

A. Algemene opmerkingen

1. Plaats van de bepalingen in het Wetboek van economisch recht

Volgens het voorontwerp van wet worden de inhoudelijke bepalingen inzake bedrijfsgeheimen ingevoegd in Boek XI van het Wetboek van economisch recht. Hiertoe werd de titel van Boek XI aangepast naar "Intellectuele eigendom en bedrijfsgeheimen".

Bepaalde leden van de Raad voor de Intellectuele Eigendom stelden de vraag of Boek VI "Marktpraktijken en consumentenbescherming" niet meer aangewezen is als plaats voor het omzetten van de richtlijn, eerder dan Boek XI ". De richtlijn betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen creëert immers geen exclusief recht dat aan iedereen tegenstelbaar is, maar legt bepaalde gedragsnormen op. Zowel pedagogisch als juridisch gezien zouden de bepalingen ter omzetting van de richtlijn dan ook beter passen in Boek VI volgens deze leden van de Raad.

De Dienst voor de Intellectuele Eigendom en de Dienst Handelsreglementering verduidelijkten daarop dat er verschillende argumenten zijn om deze regelgeving niet in Boek VI op te nemen:

- Eerst en vooral hebben de bepalingen een ander toepassingsgebied *ratione personae* dan Boek VI. Boek VI regelt immers B2B en B2C relaties, terwijl de richtlijn bedrijfsgeheimen een ruimer toepassingsgebied heeft. Door de bepalingen op te nemen in Boek VI, stelt zich bijgevolg mogelijk een probleem op dit gebied.
- Daarnaast ligt de nadruk in de richtlijn betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen op de bescherming tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken van bedrijfsgeheimen, en niet op de oneerlijke concurrentie die daar het gevolg van is. Dit sluit aan bij de ratio van Boek XI, waar de nadruk eveneens ligt op het beschermen van onder andere octrooien, modellen, en merken en het voorkomen van het onrechtmatig gebruik ervan, eerder dan op de oneerlijke concurrentie die er het gevolg van kan zijn. Boek VI daarentegen heeft de bescherming van de consument of het nastreven van eerlijke concurrentie tot doel. Het gaat in de richtlijn bedrijfsgeheimen dus om een inhoudelijke regeling die tot doel heeft bedrijfsgeheimen te beschermen. Een dergelijke beschermingsregeling is analoog aan wat inzake intellectuele eigendom nagestreefd wordt. Ze wordt dus beter opgenomen in boek XI, dan in boek VI dat de algemene principes inzake consumentenbescherming en eerlijke marktpraktijken vaststelt.
- Ten slotte is Boek VI ook al een zeer uitgebreid boek, en is het niet de bedoeling hier een "catch-all" onderdeel van het Wetboek van economisch recht van te maken.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom kan zich schikken in de voorgestelde oplossing van de FOD Economie die bestaat in de keuze voor Boek XI, in het bijzonder met het oog op het toepassingsgebied *ratione personae*. Er wordt wel geadviseerd om in de Memorie van Toelichting duidelijk aan te geven dat de bepalingen betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen in geen geval mogen worden opgevat als een verbodsrecht en dat zij geen exclusief recht/nieuw intellectueel eigendomsrecht in het leven roepen. De invoeging van de bepalingen betreffende bedrijfsgeheimen in Boek XI van het Wetboek van economisch recht gebeurde daarnaast ook rekening houdend met het feit dat de Europese wetgever doelbewust een gedeeltelijke gelijkens wenste tussen de procedures voorzien door richtlijn betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen en de handhavingsrichtlijn.

2. *Consequent gebruik van termen*

De Raad voor de Intellectuele Eigendom benadrukt het belang van het consequente gebruik van termen in het voorontwerp van wet, in zoverre het gebruik van bepaalde termen niet voortkomt uit een letterlijke omzetting van de richtlijn. Het zou daarbij moeten gaan om een consequent gebruik niet enkel binnen dezelfde wettekst, maar ook in het gehele Wetboek van economisch recht en de Belgische wetgeving in het algemeen.. Voorbeelden die worden gegeven zijn onder meer het gebruik van “houder van het bedrijfsgeheim” en “eiser”, “het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en/of openbaar maken van een bedrijfsgeheim” en “Recht van de Europese Unie”.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom merkt tevens op dat de verschillende taalversies van de richtlijn op meerdere plaatsen termen bevatten die geen volledig correcte vertaling zijn van de Engelse termen. De Raad adviseert om toch de bewoordingen van de richtlijn te volgen, om verwarring te vermijden in de interpretatie van de richtlijn of de gebruikte termen.

3. *Niet-omgezette artikelen van de richtlijn*

De artikelen 1, §1; 6; 7; 16; 17; 18; 19, §2; 20 en 21 van de richtlijn behoeven geen expliciete omzetting. De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert om, waar nodig, dit te verduidelijken in de Memorie van Toelichting en eventueel de inhoud van deze artikelen over te nemen in de Memorie van Toelichting, bijvoorbeeld voor de artikelen 6 en 7 van de richtlijn.

4. *Beslag inzake namaak*

De Raad voor de Intellectuele Eigendom wenst te benadrukken dat het voorontwerp van wet terecht niet voorziet in een beslag inzake namaak voor bedrijfsgeheimen. Er zijn immers verschillende redenen om dergelijke procedure niet te voorzien. In de eerste plaats wordt deze mogelijkheid niet voorzien in de richtlijn. Daarnaast creëert de regelgeving inzake bedrijfsgeheimen geen nieuw intellectueel eigendomsrecht, en het beslag inzake namaak is enkel voorzien voor intellectuele eigendomsrechten. Uit de richtlijn bedrijfsgeheimen kan dan ook geen argument worden geput om het beslag inzake

namaak hiertoe uit te breiden. Een uitbreiding van de procedure van beslag inzake namaak tot de bedrijfsgeheimen houdt bovendien bijzondere risico's in met betrekking tot misbruik van de procedure. Ten slotte vormt het beslag inzake namaak reeds het voorwerp van reflectie door de Raad voor de Intellectuele Eigendom, zodat het niet opportuun is om dit in het kader van de ad hoc werkgroep betreffende de omzetting van de richtlijn bedrijfsgeheimen te onderzoeken.

B. Specifieke opmerkingen

1. Wijzigingen aangebracht aan Boek I van het Wetboek van economisch recht

In het oorspronkelijke voorontwerp van wet werd artikel 2 van de richtlijn, dat de definities bevat, gedeeltelijk omgezet in Boek I van het Wetboek van economisch recht. Er werd voorgesteld om de definitie van het begrip "bedrijfsgeheim" op te nemen in Boek XI omdat het een normatieve inhoud heeft. De Raad voor de Intellectuele Eigendom is echter voorstander van het definiëren van alle begrippen op dezelfde plaats, zoals in de richtlijn. Het opsplitsen van de definities lijkt geen logische keuze. De Raad adviseert dan ook om de vier begrippen vermeld in artikel 2 van de richtlijn (bedrijfsgeheimen, houder van het bedrijfsgeheim, inbreukmaker, inbreukmakende goederen) in boek 1 van het Wetboek van economisch recht te definiëren.

2. Wijzigingen aangebracht aan Boek XI van het Wetboek van economisch recht

Titel 8/1 – Bedrijfsgeheimen

In Boek XI van het Wetboek van economisch recht wordt een titel 8/1 "Bedrijfsgeheimen" ingevoegd. Deze titel bevat de materieelrechtelijke bepalingen betreffende bedrijfsgeheimen, en meer bepaald de omzetting van de artikelen 1, §2; 3; 4, §2-5 en 5 van de richtlijn.

Met betrekking tot artikel 1, §2, a) van de richtlijn merkt de Raad voor de Intellectuele Eigendom op dat niet enkel verwezen dient te worden naar het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie, maar naar alle grondrechten. De Raad adviseert in dit verband te verwijzen naar "de fundamentele rechten die zijn vervat in de Grondwet en in het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, in het bijzonder het recht op vrijheid van meningsuiting en van informatie, (...)".

Met betrekking tot het gebruik van de term "praktijken" in de artikelen 1, §2 en 3 van de richtlijn, geeft de Raad voor de Intellectuele Eigendom aan dat dit een term is waarvan de inhoud naar Belgisch recht niet helemaal duidelijk is. Er wordt geadviseerd de term uit de richtlijn te behouden, maar in de Memorie van Toelichting te verduidelijken dat het om de nationale gebruiken ("us et coutumes") gaat.

Met betrekking tot het gebruik van de term "eerlijke handelspraktijken" in de artikelen 3 en 4 van de richtlijn adviseert de [meerderheid van de] Raad voor de Intellectuele Eigendom om deze bewoording van de richtlijn te behouden, ook al is de gangbare term in België nu "eerlijke marktpraktijken"

geworden. In artikel 1.8, 25° van het Wetboek van economisch recht werd bij de definitie van “professionele toewijding” namelijk ook de bewoording van de desbetreffende richtlijn behouden.

Met betrekking tot artikel 4, §3 van de richtlijn adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom om de formulering van de Nederlandse tekst aan te passen om deze in overeenstemming te brengen met deze van de Franse tekst. Dit is namelijk correcter taalgebruik.

Met betrekking tot artikel 5 van de richtlijn adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom om de formulering van de richtlijn te bewaren en deze niet aan te passen, zoals in het oorspronkelijke voorontwerp van wet gebeurd was.

Titel 9/1 – Burgerrechtelijke aspecten van de bescherming van bedrijfsgeheimen

In Boek XI van het Wetboek van economisch recht wordt een titel 9/1 “Burgerrechtelijke aspecten van de bescherming van bedrijfsgeheimen” ingevoegd. Deze titel bevat een groot deel van de procedurele bepalingen betreffende bedrijfsgeheimen. Binnen deze titel worden drie hoofdstukken ingevoegd, namelijk Hoofdstuk 1. Algemeenheden, Hoofdstuk 2. Staking van de inbreuk en andere maatregelen en Hoofdstuk 3. Vergoeding van de schade geleden door het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim. Hoofdstuk 2 bevat de omzetting van de artikelen 4, §1; 12 en 13 de richtlijn. Hoofdstuk 3 bevat de omzetting van artikel 14 van de richtlijn.

Met betrekking tot de titel van Hoofdstuk 2 adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom om te spreken van “Staking van de *onrechtmatige praktijk* en andere maatregelen” en niet van “Staking van de *inbreuk* en andere maatregelen”. Deze terminologie doet namelijk teveel denken aan de intellectuele eigendomsrechten, en zoals hoger vermeld adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom om bovendien in de Memorie van Toelichting duidelijk aan te geven dat de bepalingen betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen niet mogen worden opgevat als een verbodsrecht en geen exclusief recht/nieuw intellectueel eigendomsrecht in het leven roepen. Daarnaast adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom eveneens om Hoofdstuk 2 onder te verdelen in Afdelingen, met als titel de titels die in de richtlijn voor de artikelen 12 en 13 gebruikt worden. De Dienst voor de Intellectuele Eigendom geeft aan dat dit moeilijk is, gelet op het feit dat twee van de drie hoofdstukken in deze titel slechts uit één artikel bestaan, en het wetgevingstechnisch niet aangewezen is om binnen het andere hoofdstuk een afdeling per artikel te voorzien. De Raad voor de Intellectuele Eigendom merkt op dat ze dit betreurt, omdat dit pedagogisch overzichtelijker zou zijn. Zij pleit ervoor om, naar de toekomst toe, de wetgevingstechnische regels te herzien en de mogelijkheid te voorzien om titels te geven aan artikelen. Dit zou meer duidelijkheid bieden aan de gebruikers.

In het oorspronkelijke voorontwerp van wet werden de artikelen 4, §1, en 12 van de richtlijn omgezet in eenzelfde artikel. De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert om hiervan twee afzonderlijke bepalingen te maken. Artikel 4, §1, heeft immers een zeer algemene draagwijdte, terwijl artikel 12 enkel de vordering ten gronde betreft.

In artikel 12, §1, a) van de richtlijn (dat niet genoemd wordt bij de bepalingen inzake maximale harmonisatie in artikel 1 van de richtlijn) wordt enkel melding gemaakt van de staking van of het verbod op het gebruik of de openbaarmaking van het bedrijfsgeheim. Er is geen sprake van de staking van of het verbod op het verkrijgen van het bedrijfsgeheim. De Dienst voor de Intellectuele Eigendom legt de Raad voor de Intellectuele Eigendom de vraag voor of de rechter ook niet de mogelijkheid moet hebben om de staking te bevelen van het toekomstige of nakende verkrijgen van een bedrijfsgeheim. De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert om deze toevoeging op te nemen in het voorontwerp van wet, nu dit bijvoorbeeld nuttig kan zijn wanneer het gaat om een continu verkrijgen. De Raad voor de Intellectuele Eigendom acht het daarentegen niet nuttig om ook te voorzien dat een vordering tot staking kan worden ingesteld tegen tussenpersonen, zoals dit bij de intellectuele eigendomsrechten het geval is. Enerzijds voorziet de richtlijn deze mogelijkheid immers niet, en anderzijds kan dergelijke bepaling vergaande implicaties hebben, aangezien zo op onverantwoorde wijze derden bij het geschil zouden kunnen worden betrokken.

Met betrekking tot artikel 12, §4, van de richtlijn adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom om deze paragraaf in het voorontwerp van wet op te delen in twee paragrafen, waarbij de formulering “die maatregelen” uit de tweede zin van §4 vervangen dient te worden door “de maatregelen bedoeld in dit artikel”. Zo is het duidelijk dat bovenop alle maatregelen nog een schadevergoeding kan worden gevraagd, en niet enkel in de gevallen die in de eerste zin van paragraaf 4 vermeld worden.

In het oorspronkelijke voorontwerp van wet werd artikel 14 van de richtlijn omgezet op een manier die analoog is aan het overeenstemmende artikel uit de handhavingsrichtlijn. Daarbij wordt namelijk een foutbegrip gehanteerd in de zin van de onrechtmatige daad bedoeld in artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek (loutere overtreding van de wet is voldoende, zonder dat men wist of had moeten weten dat men bezig was met het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim). De (identieke) tekst van de handhavingsrichtlijn werd immers op deze manier omgezet in het verleden. Net zoals bij de handhavingsrichtlijn wordt het evenmin nodig geacht om het grootste deel van §2 om te zetten, nu dit al tot de discretionaire bevoegdheid van de rechter behoort. Wel werden in het oorspronkelijke voorontwerp van wet bepalingen identiek aan artikel XI.335, §2-3 van het Wetboek van economisch recht opgenomen, in verband met de afgifte van inbreukmakende goederen en de mogelijkheden in geval van kwade trouw in hoofde van de inbreukmaker.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom kan akkoord gaan met de keuze voor dit foutbegrip en het voorzien van de mogelijkheid van afgifte van inbreukmakende goederen bij wijze van herstel, mits dit in een aparte paragraaf wordt opgenomen.

De Raad spreekt zich uit tegen het opnemen van de bepalingen in verband met de actiemogelijkheden in geval van kwade trouw in hoofde van de inbreukmaker. De Raad ziet drie belangrijke argumenten om niet te voorzien in gelijkaardige bepalingen als deze die bestaan voor de intellectuele eigendom:

- De Europese wetgever heeft zich voor de richtlijn betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen sterk laten inspireren door de handhavingsrichtlijn, maar heeft er bewust voor gekozen om deze bepalingen niet over te nemen;

- Deze bepalingen gaan zeer ver en doen teveel denken aan het regime voor intellectuele eigendomsrechten, terwijl hier geen nieuw intellectueel eigendomsrecht gecreëerd wordt;
- De bepalingen in verband met bedrijfsgeheimen zijn gedragsnormen en creëren geen exclusief recht. Deze mogelijkheden zijn niet voorzien voor andere gedragsnormen in het economisch recht, maar enkel voor de intellectuele eigendomsrechten.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert dan ook om in het voorontwerp van wet geen bepalingen identiek aan artikel XI.335, §2-3, van het Wetboek van economisch recht op te nemen.

Titel 10 – Aspecten van gerechtelijk recht van de bescherming van intellectuele eigendomsrechten en bedrijfsgeheimen

Titel 10 van Boek XI van het Wetboek van economisch recht wordt aangepast naar “Aspecten van gerechtelijk recht van de bescherming van intellectuele eigendomsrechten en bedrijfsgeheimen” en er wordt een nieuw Hoofdstuk 4/1. Bevoegdheid en procedurele bepalingen inzake bedrijfsgeheimen toegevoegd aan Titel 10. Dit hoofdstuk bevat de omzetting van de artikelen 8, 9 en 15 van de richtlijn.

In het oorspronkelijke voorontwerp van wet was voorzien in een centralisatie van de vorderingen betreffende bedrijfsgeheimen bij de rechtbank van koophandel te Brussel, naar analogie van de bevoegdheidsregeling voor octrooizaken. De Raad voor de Intellectuele Eigendom waarschuwt dat dit een enorme verschuiving van zaken naar Brussel kan teweegbrengen, gelet op de zeer ruime definitie van bedrijfsgeheimen. Zo wordt in handelszaken erg vaak ook gedebatteerd over klantenlijsten en het gebruik ervan, of andere commerciële informatie. De Raad adviseert dan ook om de centralisatie te organiseren naar de rechtbanken van koophandel die gevestigd zijn waar het hof van beroep zijn zetel heeft (5 rechtbanken). De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert verder in verband met de bevoegdheidsbepaling in Hoofdstuk 4/1 van Titel 10 van Boek XI van het Wetboek van economisch recht dat het aangewezen is een paragraaf toe te voegen die preciseert dat de bevoegdheidsbepaling de bevoegdheid van de arbeidsrechtbanken (en eventuele andere bevoegde rechtbanken) onverlet laat. Deze bepaling dient te worden opgesteld in samenspraak met de FOD Justitie. Het betreft een bepaling die de bevoegdheid van de rechter voor de hoofdvordering regelt. Wanneer bedrijfsgeheimen als verweer worden ingeroepen, geldt dat de rechter die bevoegd is voor de hoofdvordering, ook bevoegd is voor het verweer (“le juge de l’action est le juge de l’exception”).

De omzetting van artikel 8 van de richtlijn betreffende de verjaringstermijn diende nog vorm te krijgen in het oorspronkelijke voorontwerp van wet. Dit gebeurt in overleg met de FOD Justitie. Met het oog op de omzetting van dit artikel adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom dat een verjaringstermijn van vijf jaar aangewezen is voor vorderingen die betrekking hebben op bedrijfsgeheimen, zonder dat hierbij afbreuk wordt gedaan aan de verjaringstermijn van een jaar die geldt voor vorderingen tot staking zoals in kort geding (artikel XVII.5 Wetboek van economisch recht). De Raad adviseert verder dat deze verjaringstermijn begint te lopen vanaf het moment dat de houder van het bedrijfsgeheim kennis heeft of redelijkerwijs geacht kan worden kennis te hebben van het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van het bedrijfsgeheim. De Raad is ten slotte van oordeel dat de algemene regels

inzake schorsing en stuiting van toepassing moeten zijn, en dat geen speciaal regime moet worden voorzien.

In het oorspronkelijke voorontwerp van wet werd voorgesteld om het toepassingsgebied van artikel 9 van de richtlijn uit te breiden van “gerechtelijke procedures betreffende het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken of openbaar maken van een bedrijfsgeheim”, naar “gerechtelijke procedures waarin een bedrijfsgeheim wordt gebruikt of genoemd”.

De Dienst voor de Intellectuele Eigendom legt uit dat hoewel deze uitbreiding formeel gezien buiten het toepassingsgebied van de richtlijn valt, ze nodig is om het doel van de richtlijn te kunnen bereiken. Zonder deze uitbreiding worden houders van bedrijfsgeheimen immers belemmerd om deze aan te wenden in hun verdediging. Een verweerder kan ook over geheimen beschikken. Wanneer iemand in rechte wordt aangevallen en hij wenst een bedrijfsgeheim aan te wenden om zich te verdedigen, heeft deze persoon evengoed nood aan een garantie dat de vertrouwelijkheid van het geheim bewaard zal blijven. Het is dan ook logisch dat de waarborg van de vertrouwelijkheid toepassing vindt telkens wanneer een bedrijfsgeheim aan bod komt in een gerechtelijke procedure.

Binnen de Raad voor de Intellectuele Eigendom zijn de meeste leden het erover eens dat een transversale oplossing van dit probleem nodig is, met name een bepaling die de problematiek van de vertrouwelijkheid van informatie regelt in alle gerechtelijke en administratieve procedures. De Raad is het er ook over eens dat dit artikel, met de uitbreiding, niet thuis hoort in het Wetboek van economisch recht, omdat het een zeer algemeen toepassingsgebied heeft. De Raad is daarbij van oordeel dat deze richtlijn geen goede gelegenheid is om een transversale oplossing te voorzien. Dit dient op een ruimere manier te gebeuren, met de nodige consultaties. De Raad adviseert dan ook om de omzetting van artikel 9 van de richtlijn te beperken tot hetgeen in de richtlijn is opgenomen. Maar bovendien adviseert de Raad de Belgische wetgever om in een bredere oplossing te voorzien. Deze bredere oplossing dient via andere kanalen te gebeuren en niet in het kader van de omzetting van de richtlijn betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen. Er dient daarbij niet enkel gedacht te worden aan gerechtelijke procedures, maar ook aan administratieve procedures (bijvoorbeeld voor de Raad van State).

Algemeen wordt er ook nog aan herinnerd dat de sanctiemechanismen uit het gemene recht van toepassing zijn, in het geval dat deze bepaling niet wordt nageleefd (buitencontractuele aansprakelijkheid, sanctie voor de schending van een deontologische regel, een voorafgaande maatregel overeenkomstig artikel 19 Gerechtelijk Wetboek).

Met betrekking tot artikel 9, §4, van de richtlijn adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom om een algemene verwijzing op te nemen naar de regelgeving inzake de verwerking van persoonsgegevens, eerder dan naar een specifieke wetgeving. In de toekomst zal de Europese regelgeving ter zake immers rechtstreeks toepasselijk zijn, en zo wordt vermeden dat de wetgeving telkens dient te worden aangepast.

3. *Wijzigingen aangebracht aan Boek XVII van het Wetboek van economisch recht*

In Boek XVII, Titel 1, Hoofdstuk 4 van het WER. Wordt een Afdeling 3 “Vordering tot staking in geval van het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken van bedrijfsgeheimen” ingevoegd. Boek XVII bevat immers de bijzondere rechtsprocedures, waarbij titel 1 de vordering tot staking bevat. Hoofdstuk 4 van Titel 1 bevat de bijzondere bepalingen eigen aan boek XI, zodat de vordering tot staking zoals in kort geding voor bedrijfsgeheimen logischerwijs hier dient te worden toegevoegd, na de twee reeds bestaande afdelingen. De invoeging van de vordering tot staking zoals in kort geding voor vorderingen inzake bedrijfsgeheimen is niet vereist voor de omzetting van de richtlijn bedrijfsgeheimen maar bestaat voor inbreuken op intellectuele eigendomsrechten. Aangezien de invoeging van deze procedure ook nuttig werd geacht bij de omzetting van richtlijn 2004/48, ook al was dit strikt genomen niet noodzakelijk voor de omzetting van die richtlijn, werd in het oorspronkelijke voorontwerp van wet ook dergelijke procedure voorzien voor bedrijfsgeheimen. De vordering tot staking is immers een efficiënt rechtsmiddel waarvan de toepassing veralgemeend werd voor het hele Wetboek van economisch recht bij de codificatie ervan. De bepalingen zijn in zeer grote mate geïnspireerd op de vordering tot staking zoals ze georganiseerd is in Boek XVII van het Wetboek van economisch recht.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert om ook hier de mogelijkheid te voorzien voor de rechter om de staking te bevelen van het toekomstige of nakende onrechtmatig verkrijgen van een bedrijfsgeheim. De Raad voor de Intellectuele Eigendom acht het daarentegen niet nuttig om ook te voorzien dat een vordering tot staking kan worden ingesteld tegen tussenpersonen, zoals dit bij de intellectuele eigendomsrechten het geval is. Enerzijds voorziet de richtlijn deze mogelijkheid immers niet, en anderzijds kan dergelijke bepaling vergaande implicaties hebben, aangezien zo op onverantwoorde wijze derden bij het geschil zouden kunnen worden betrokken. Wat de bevoegdheidsbepaling betreft, adviseert de Raad dat het ook hier aangewezen is een paragraaf toe te voegen die preciseert dat de bevoegdheidsbepaling de bevoegdheid van de arbeidsrechtbanken (en eventuele andere bevoegde rechtbanken) onverlet laat. Deze bepaling dient te worden opgesteld in samenspraak met de FOD Justitie. Het betreft een bepaling die de bevoegdheid van de rechter voor de hoofdvordering regelt. Wanneer bedrijfsgeheimen als verweer worden ingeroepen, geldt dat de rechter die bevoegd is voor de hoofdvordering, ook bevoegd is voor het verweer (“le juge de l’action est le juge de l’exception”).

De Raad suggereert om naar de artikelen XVII.15 (vorderingen met meerdere voorwerpen) en XVII.18 (de vordering wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding) van het Wetboek van economisch recht te verwijzen, eerder dan de inhoud van deze bepalingen te herhalen. De Dienst voor de Intellectuele Eigendom wijst erop dat deze bepalingen zich in de Afdeling betreffende de vordering tot staking in geval van inbreuk op een intellectueel eigendomsrecht bevinden. Gelet op de wens om bedrijfsgeheimen niet met intellectuele eigendomsrechten te vereenzelvigen en de verschillende aard van de regelgeving (gedragsnorm versus exclusief recht) te benadrukken, lijkt het de Dienst dan ook niet aangewezen om naar bepalingen inzake intellectuele eigendomsrechten te verwijzen. De Raad voor de

Intellectuele Eigendom betreurt dat dergelijke algemene bepalingen niet ergens centraal vermeld worden in het Wetboek van economisch recht, maar dat deze steeds herhaald worden. In dit verband wordt gewezen op de noodzaak om titel 1 van Boek XVII van het Wetboek van economisch recht te herzien teneinde te zorgen voor meer samenhang tussen de bepalingen ervan.

4. Wijzigingen aangebracht aan het Gerechtelijk Wetboek

In het Gerechtelijk Wetboek worden een aantal wijzigingen aangebracht, enerzijds wat de bevoegdheidsbepalingen betreft, om het equivalent te voorzien van de bepalingen in het Wetboek van economisch recht, anderzijds wat de voorlopige maatregelen betreft. Deze laatste bepalingen vormen de omzetting van de artikelen 10 en 11 van de richtlijn. De Dienst voor de Intellectuele Eigendom legt uit dat niet alle bepalingen van artikel 10 van de richtlijn moeten worden omgezet, nu overeenstemmende bepalingen van de handhavingsrichtlijn evenmin werden omgezet. Er werd immers geoordeeld dat het bestaande wetgevend kader reeds voldoende bepalingen bevat om te voldoen aan de bepalingen van de richtlijn. Dit zal in de Memorie van Toelichting worden verduidelijkt.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom geeft aan dat zij betreurt dat de bepalingen in verband met bevoegdheid gedupliceerd worden in het Wetboek van economisch recht en in het Gerechtelijk Wetboek. Bovendien gebeurde dit in het verleden niet altijd even systematisch. Zo wordt het geheel onoverzichtelijk voor de gebruiker. De Raad voor de Intellectuele Eigendom pleit ervoor om in de toekomst alle materiële en territoriale bevoegdheidsbepalingen op één plaats te centraliseren, bijvoorbeeld in het Gerechtelijk Wetboek.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert om in de Memorie van Toelichting te verduidelijken dat de “geest uit de fles” rechtspraak niet meer kan worden gevolgd (nu worden namelijk soms geen voorlopige maatregelen toegekend voor de bescherming van bedrijfsgeheimen, omdat men de redenering volgt dat het reeds te laat is, omdat het geheim al gekend is). De richtlijn maakt duidelijk dat deze redenering niet aanvaardbaar is.

Met betrekking tot artikel 11 van de richtlijn adviseert de Raad voor de Intellectuele Eigendom dat §1 van dit artikel niet dient te worden omgezet in het nationale recht. De bestaande bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek zijn reeds voldoende. De Raad adviseert om dit te verduidelijken in de Memorie van Toelichting. Daarnaast adviseert de Raad om de rest van het artikel bij de omzetting op te splitsen in verschillende artikelen (elke paragraaf een afzonderlijk artikel).

5. Wijzigingen aangebracht aan de Wet van 3 juli 1978

De FOD Werkgelegenheid deed een tekstvoorstel om artikel 17, 3°, van de Wet op de arbeidsovereenkomsten⁴ op vlak van de terminologie te aligneren met de terminologie gebruikt in de nieuwe bepalingen van het Wetboek van economisch recht. Daarbij wordt verwezen naar de definitie van “bedrijfsgeheim” in Boek I van het Wetboek van economisch recht.

⁴ Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom merkt op dat terwijl de rest van het voorontwerp van wet zeer gedetailleerd is, hier enkel een verwijzing naar de definitie van “bedrijfsgeheim” wordt opgenomen. Het is echter noodzakelijk dat ook de uitzonderingen en de bepalingen betreffende wat rechtmatig en onrechtmatig is, van toepassing zijn in arbeidsrelaties. De Raad voor de Intellectuele Eigendom adviseert dan ook om een verwijzing naar deze bepalingen op te nemen in de arbeidsovereenkomstenwet, of om toch minstens in de Memorie van Toelichting te verduidelijken dat deze bepalingen van toepassing zijn. Wordt dit niet gedaan, dan kan dit leiden tot een discriminatie tussen werknemers en andere personen, omdat deze laatste zich makkelijker kunnen beroepen op de uitzonderingen.

De Raad voor de Intellectuele Eigendom merkt tevens op dat in het oorspronkelijke voorontwerp van wet enkel sprake is van het bekend maken van bedrijfsgeheimen. De Raad is van mening dat het wetsontwerp ook een bepaling dient te voorzien volgens dewelke de werknemer verplicht is om alle bepalingen betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen van het Wetboek van economisch recht na te leven. De richtlijn dient immers te worden nageleefd, en deze verbiedt de werknemer en elke derde niet alleen het openbaar maken van bedrijfsgeheimen, maar ook het onrechtmatig verkrijgen en gebruiken ervan. Voorts blijkt dat bij gebrek aan dergelijke bepaling de werknemer voor deze zaken onder de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel zal vallen, volgens een *a contrario* interpretatie van artikel 578 Ger. Wb., dat voor de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank enkel melding maakt van “geschillen inzake arbeidsovereenkomsten met inbegrip van die welke betrekking hebben op schending van het fabrieksgeheim gedurende die overeenkomst”.
